

Jasna Vombek
Le-on, kje si?

Tatjana Oblak: BREZ SLADKORJA, PROSIM
 Založba Mondena, Grosuplje 1994 (Jurčičeva zbirka III, 1)

Tatjana Oblak vstopa s pričujočim "romanom" (ali bolje: "romanom v pismih"), svojim prvencem, v slovenski literarni paviljon z dokaj samosvojo pisateljsko držo, ki bi ji bilo moč iskati vzporednice le še ob Tamari Donevi. (Morda sploh ni naključje, da sta obe avtorici – ženski – izdali svoji deli v tretjem letniku Jurčičeve zbirke pri založbi Mondena; poleg pravkar obravnavanega besedila imamo seveda v mislih še *Dnevnik gospe Angele Tamaré Doneve*.) *Dnevniku* so bila – podobno kot že avtoričinemu prvemu izšle mu delu, *Lenorini jahalni šoli* – kritiška peresa precej naklonjena. Pripisovala so jima učinkovit spoj poetičnosti in duhovitosti, ki da ga slovenska proza v zadnjem času rada zanemarja. Da imamo že tako in tako preveč megarčnih literarnih umotvorov in zakaj se ne bi slovenski bralec malce razvedril ob takšnih in drugačnih eskapizmih v svet avtoričine drzne domišljije.

Podobno izkazuje svoje pisateljsko poslanstvo Tatjana Oblak, vendar z nekaterimi vidnejšimi razlikami. Če smo ob Tamari Donevi kot pomembno ugotovitev zapisali, da s pisanjem "ne zapada v duhovičenje poceni baze", bi to – resnici na ljubo – za Oblakovo ne moglo veljati.

"Roman" je sestavljen iz pism, ki jih avtorica piše svojemu Romeu, resničnemu ali izmišljenemu, zgolj platoničnemu ali pa tudi ne, skratka, nekemu, h komur jo vodi želja po zbližanju, medtem ko se po ciglerjansko lagodno in vdano prestopa sredi solznodolinske čakalnice in čaka na morebitno tostransko srečo, ki naj bi vsak čas sama po sebi od nekod prišla. Njena zdajšnjost se odstira kot strah pred dolgočasjem, potreba razburkati leno vodovje, njeno pisanje pa kot bolj ali manj učinkovito terapevtsko

sredstvo zoper njene eksistencialne dileme, kot psihološka opora njenega bežanja pred urbano zbeganostjo.

Piše zato, ker išče sebe, svojo identiteto, in piše o sebi, medtem ko so drugi liki, vsi, kar jih je, le figurice, ki jih avtorica kreatorka v vlogi vsemogočnega pripovedovalca razpostavlja v ne posebno nazorne, velikokrat komične položaje, in pri tem daje duška svojim čustvom. Nemalokrat na način ridendo dicere verum jadikuje nad povprečnostjo svojega življenja (očitno nesposobna "nadpovprečiti" ga), razpeta med svojim nebom in morami, se navidezno jezi na ustroj svoje domišljije, postavljajoč se pred v tem trenutku še trdne odločitve, a se sproti sesuvajo kot hišica iz kart. Njeno pisanje je nekakšno pinkaponkanje same s seboj in zdi se, da je vse skupaj surogat, nadomestek za nekaj, česar ni.

Dekoratívni stilizmi, ki kot pragozdne ovijalke zastirajo tenki votek snovi, so največkrat sami sebi namen, tako da je sukus besedila ne le nerazvit, rudimentaren, ampak že kar vprašljiv. Ko nadvse rado-vedna in nadobudna gospica po dolgem in počez nagovarja svojega don Kihota, ki je Dulcinejo pač že zdavnaj pozabil (vprašanje je seveda, ali je sploh kdaj mislil nanjo – pa recimo, da to niti ni toliko pomembno), je bralcu seveda kaj hitro jasno, da bo opevani (imaginarni) mladec prišel k njej o svetem Nikoli in bo zatorej gospodična še kar naprej nemirna, zmedena, somnambulna. Njen motus in amatum je najstalnejši izvir njenih čustvenih pustolovščin v svet domišljije, kjer se običajno znajde v bizarnih situacijah, a jih sama začini z nebrzdanim ludizmom. Pri vsem tem je precej nonšalantna, celo indiferentna do same sebe, in videti je, da bi se njeno pisanje – ki po datumih ob koncu vsakega "poglavja", "pisma", sodeč, traja že celih šest let (!) (marec 1988–maj 1994) – lahko nadaljevalo brez konca in kraja v nedogled.

Nobena od – recimo jim – zgodb, ki se na samosvoj način "zaplete in zopet razdrasa", ne prinaša novih ugotovitev, sklepov ali premikov, ampak merijo vse na neko do omlednosti osladno pisarijo, na nezačinjen literarni ragu, kot bi se utegnil izraziti kak arbiter elegantiae.

Oblakova zajema z veliko žlico iz slengovskega izrazoslovja mlajše populacije, vendar pri tem ne izstopa iz okvira običajnega srednješolskega "modnega" repertoarja. Stil pisanja, ki bo nemara zadovoljil nezahtevnega in površnega bralca, nedvomno pripadajočega krogu ljudi, ki tak jezik tudi uporabljajo, medtem ko se bo drug po tihem spraševal, kaj naj takšno pisanje v slovenskem literarnem prostoru sploh pomeni.

Če se ne bo tale Leon, kot se z vsake strani klicani ali vsaj ogovarjani Don Juan imenuje – kmalu pojavil tam, kjer naj bi se po avtoričini veliki želji moral, kajti le-on in nihče drug, potem bo naš knjižni trg nemara ponudil še kakšen šop podobnih pisem v obliki "pravega" slovenskega romana.